

meliori modo potest, et praetermissis interrogationibus, impertiatur poenitenti absolutionem modo absoluto, si eum dispositum iudicet, vel conditionatam, si de dispositione dubitet; et poenitentiam levem ei imponat, ne alii eum graviter peccasse existiment. — Ita S. Lig. n. 642., cum aliis communiter.

475. — **QUAER.** 10° *An possit Confessarius monere complicem (de licentia poenitentis), vel alium ad complicem corrigendum?*

Resp. Affirm. Ratio est, quia complex ex confessione alterius complicit nullum ius acquirit ad sigillum sacramentale; hoc enim sigillum institutum est in favorem poenitentium tantum; et proinde ius secreti acquiritur illi soli, qui illud committit. — S. Ligor. n. 641., et alii communissime.

Ordinarie tamen non expedit, ut Confessarius talem licentiam petat (19); sed satius erit, poenitentem inducere ad id extra confessionem sibi aperiendum; imo melius etiam erit, ut ipse poenitens rem deferat alteri, qui malo remedium afferre queat. — S. Lig. ibid.

PUNCTUM IV. — *De variis modis sigillum violandi.*

476. — Duplici modo violari potest sigillum: 1° *directe*, revelando expresse aliquid ad secreta Confessionis spectans; v. gr. si dicatur: Titius hoc fecit, etc.; 2° *indirecte*, aliquid dicendo aut faciendo, ex quo quis cognoscere aut suspicari possit peccatum vel defectum (20) poenitentis in sola confessione cognitum, aut ex quo poenitenti vel alii, v. gr. complicibus, possit oriri pudor, molestia, dedecus, damnum vel quodlibet gravamen (21).

1^a *Regula.* Violatur sigillum indirecte, quoties poenitentes vel alii merito offendi possunt de dictis aut gestis a Confessario ex sola notitia in confessione habita (22). Non autem violari censetur, si poenitentes haec

(19) Fac recolas quae superius (n. 313.) dicta sunt de confessariis exquirentibus nomen complicit etiam ad correctionem, deque Constitutionibus Benedicti XIV. circa eandem materiam.

(20) Distingue tamen inter defectus; nam, ut (sup. n. 469.) dictum est, non cuiuslibet defectus revelatio violationem sigilli importat.

(21) Haec accipe cum opportunis limitationibus, quae desumi ex praemissis possunt. Non enim quodvis Confessarii dictum vel factum, ex quo molestia, dedecus, damnum, aut gravamen poenitentis, sequatur, pertinet ad fractionem sigilli sacramentalis, sed solum ex quo revelatio

aliqua directa vel indirecta sequatur eorum, quae ad sigillum pertinent. Ita v. gr. si Confessarius revelet, quempiam venisse etiam ad quaerendam elemosynam, intercessionem, mediationem ad ineundam pacem etc. Secus vero non carebit quidem culpa sacerdos, sed non contra sigillum delinquet.

(22) Intellige, si Confessarius utatur notitia eorum, quae iuxta praemissa sint materia sigilli sacramentalis. Etiam secunda pars huius regulae rite intelligenda est; nam si agatur de materia sigilli, non minus contra hoc peccabit Confessarius, licet credat, poenitentes forte non esse id moleste laturos.

indifferenter sint habituri. Ratio utriusque satis constat ex supra dictis. — *Ita communiter.*

II^a *Regula.* In dubio an in tali modo loquendi vel agendi adsit periculum *revelationis*, vel *offensionis*, pro *tutiori parte*, seu sigillo faventandum est. — *Ita communiter*; et constat ex dictis supra, n. 462.

III^a *Regula.* Nulla est sigilli violatio si quis narret peccatum in confessione auditum, ita ut nullo indicio revelari possint peccatores. At tamen, seclusa utilitate instructionis vel consilii petendi, a similibus narrationibus generatim abstinendum est; ratio, quia audientes laici, praesertim simplices, facile scandalizantur, suspicantes violari sigillum. Et quandoque in frequentibus et promiscuis istis colloquiis periculum est, ne in suspicionem poenitentis quis inducatur, imo et sequatur revelatio.

477. **Resolves.** — Secretum confessionis indirecte violat.

1° Qui unum prae aliis, quos audivit, laudans, dicit eum sola venialia commisisse, quia alii inde facile in suspicionem culpae mortalis adducuntur.

2° Qui de peccato poenitentis per solam confessionem cognito loquitur cum aliis, qui hoc aliunde norunt, etiamsi audientes non advertant, illud ex confessione acceptum esse.

3° Qui dicit, se non absolvisse talem, eum remisisse ad tale tempus, vel nondum absolvisse, vel nondum expletam esse confessionem (23); ratio postremi est, quia longa confessio denotat ordinarie multa peccata, aut indispositionem poenitentis, nisi cognosceretur esse confessionem generalem, aut a longo tempore resumptam, ita ut poenitens hoc non aegre ferat. Item qui de Titio, cognito ut fure, dicit, eum sua furta cum contritione magna sibi confessum esse.

4° Qui alta voce, aut alio modo a circumstantibus intelligibili arguit poenitentem (24); hoc enim et grave est poenitenti, et aliis suspicionem ingerit, illum gravia peccata confessum esse; *a fortiori* autem, si nimis vocem extollendo repeteret peccata poenitentis, aut de eorum circumstantiis interrogaret.

5° Qui loquitur cum alio Confessario de peccatis alicuius poenitentis, etiamsi is utrique eadem peccata confessus fuerit.

(23) Differt ab hisce, quod Confessarius mere dicat, quempiam esse ad se reversurum; quippe aliis de causis praeter recensitas ab Auctore poenitens reverti potest, et reipsa contingit ut revertatur; et caeteroqui subinde necesse est id alicui dicere, ut liber ad Confessarium accessus

poenitenti pateat. Ad hunc autem casum pertinet, quod A. subiicit, poenitentem hoc non aegre ferre.

(24) Intellige, nisi constet, poenitentem alia de causa redargui, v. gr. ob importunitates etc.

6° Qui auditis paucorum confessionibus dicit se tale peccatum audisse, licet celet personam; singuli enim ex illa revelatione aliquid suspicionis contra se patiuntur. Item qui peccata ex confessione cognita ita narrat ut audientes possint ratione aliqua coniecere vel suspicari, quinam ea commiserint.

7° Qui narrans alicuius personae peccata, quae extra confessionem cognovit, addit aliquam circumstantiam cognitam ex sola confessione, vel qui utitur noticia confessionis ad rem magis determinandam aut confirmandam.

478. — 8° Qui diceret, se in tali monasterio audivisse peccatum grave, etiamsi non nominaret personam; quia singuli Religiosi illius conventus detrimentum patiuntur (25). *A fortiori* violaret sigillum qui di-

(25) Si singuli Religiosi domus illius patiuntur detrimentum, manifestum est, infamiae et gravaminis participem esse eum quoque, qui peccatum confessus est, utpote qui et ipse domus illius pars est; et hinc vera ratio, cur id cedat in praeiudicium sigilli.

Oppositam sententiam, quae per hoc violari sigillum negat, S. Alphonsus (lib. 6. n. 654.) tribuit Escobar (lib. 16. n. 752.) et apud hunc Nugno, Fagundez, Candido et Henriquez (quem tamen, nescio, quomodo, deinde et pro alia contraria allegat): et Henriquez quidem (lib. 6. cap. 21. n. 6. not. e) pro se assert praeterea Navarrum, Ledesma, Victoria, Manticam, et alios (ut inquit) recentiores: quibus ex Diana (tom. I. Tract. 8. res. 12.) addi potest et Malderus. Sed duo de his advertenda occurrunt. Nam 1° plerique eorum non de Monasterio seu Conventu disserunt, sed de Religione seu Ordine Religioso; 2° eatenus tantum, et quidem mere opinando, negant, in rigore violari sigillum, quatenus possit talis Confessarius puniri tamquam revelator confessionis, ut ait Nugnus apud Diana (tom. I. Tr. 8. res. 11. n. 3.), vel, ut habet Malderus, quatenus possit puniri poena ordinaria inflicta contra fractores sigilli. Caeterum non negant hi DD., gravius vel levius pro qualitate criminis pec-

cari. Imo Fagundez (*De 2. Praec. Eccl.* lib. 6. cap. 5. n. 12.) expresse peccari contra sigillum admittit cum Suarezio, qui de hoc argumento ista habet (*De Poenit.* disp. 33. sect. 3. n. 8.): *Cavendum maxime est, ne offendatur communitas, ad quam talis persona pertinet, ut si dicat RELIGIONEM in particulari: quia revera hoc iam redundat in gravamen notabile poenitentis propter iniuriam, quae fit Communitati. Videantur S. Antoninus et Navarrus, Petrus Sotus et Ledesma, qui dicit, in rigore hanc esse fractionem sigilli. Navarrus vero ait, non esse in rigore contra sigillum, licet sit peccatum. Sed certe non quodcumque peccatum est, sed contra Sacramentum; ergo et contra sigillum.* Et Escobar postquam (l. c.) dixit, imprudentem eiusmodi Confessarium gravissime delinquere, dum Communitatem tanta inurit infamia, concludit, quod Sacerdos, adeo loquens incaute, dignus quidem est, qui ab hoc gravissimo ministerio, viros requirente praeditos prudentia, arceatur.

Haec cum ita sint, cumque praemissi Auctores haec dicant non de Monasterio aut Conventu, sed de Ordine religioso, aut certe etiam de Ordine Religioso, ipsi vero fateantur, se laxiorem prae aliis viam hac in re tenuisse; aegre sane videbitur

ceret, in conventu illo talia peccata committi. — Secus autem si diceret, se audivisse peccatum grave alicuius Religiosi in genere, quin nominaret

admittenda opinio, quam multo profecto laxiorem de detrahente cuiuspiam Ordini Religioso ex noticia confessionis S. Alphonsus amplexus est. Postquam enim (l. c.) dixit, sigillum violari, si Confessarius dicat, *Religiosum ex tali Conventu sibi confessum esse grave peccatum, vel in Conventu illa talia peccata committi*, mox subiicit: *Non vero, ut ait P. Concina... si tantum diceret, se audivisse peccatum Religiosi cuiusdam Ordinis: quia haec neque est revelatio sigilli, neque redundat in gravamen poenitentis, cum in quolibet Ordine aliqui mali sint: unde neque oritur scandalum, neque infamatur Religio, nisi Religio illa esset arctioris observantiae.* Quae quidem non modo sunt contra omnium Thh. sententiam, et eorum quoque, qui laxius circa hoc opinari visi sunt, sed iis rationibus fulciuntur, quas nemo facile admittet.

Et sane quis serio dixerit, non gravari inde poenitentem? Esto enim, quod persona eius non prodatur; at nonne grave accidet poenitenti, quod ex sua confessione imprudens Confessarius ansam sumat infamandi totum Ordinem? Imo nonne ipse poenitens, utpote eiusdem Communitatis membrum (quod sup. etiam Suarezius advertibat) infamiam participat? Quin adeo grave merito videri id potest, ut nemo possit in dubium vocare, poenitentem, qui peccatum suum a Confessario sic revelatum iri prudenter credat, posse illud in confessione reticere; adest enim causa sufficiens, infamiae scilicet et suae et proprii Ordinis discrimen.

Quod vero additur, *nec scandalum nec Religionis infamiam oriri, quia in quolibet Ordine aliqui mali sunt*, nemo facile admittet. Quod enim in quolibet Ordine aliqui mali sint, partim ratione illa generali, quod nec Apostolorum Col-

legio suos Iudas defuerit, partim levibus coniecturis, incertisque ac vanis rumoribus inniti solet. Porro quo leviores sunt vulgi coniecturae, eo atrocior profecto evadit Confessarii revelantis iniuria. Etiamsi vero apud vulgus religiosa aliqua familia non bene oleret, nonne infamia tam authentico Confessarii testimonio insigniter augetur et confirmaretur? Nonne, cum fama haec percrebuerit, singulae alicuius Ordinis personae despici vulgo solent, quasi singulae erimen illud patrasent? Demum nonne gravamen haud exiguum, nonne grave scandalum accidit, quod vel sola horum memoria refricetur? Adde, quod in concreto causa Ordinis religiosi vix differat a causa unius monasterii. Cum enim Confessarius dicat *se in confessione id audivisse*, res profecto ad aliquot (ad summum) monasteria circumscribitur, e quibus ad eum accedere aliquis Religiosus poterit. Adde religiosas quasdam familias perpaucis constare monasteriis, immo totum Ordinem interdum non plurimis constare hominibus.

Ut concludamus, haud forte toto caelo aberraverit, si quis suspicetur, opinionem, quam retulimus, mero oculorum lapsui deberi, quo ad peculiaris Ordinis Religiosum translata illa sint, quae de homine Religioso generatim dici a quibusdam poterunt. Quamvis enim Suarez, ut ex allatis eius verbis patet, cum aliis vix utrumque casum distinguat, et contra sigillum peccari autumaverit, tum si aliquem specialem Religiosum Ordinem revelatione laesis, tum si tacito speciali Ordine generatim de Religioso homine locutus fueris; non defuere tamen (Vid. Candidus, disp. 24. art. 50. dub. 8.), qui in posteriori casu praedicta incommoda saltem quadantenus cessare existimarunt, quibus et A. consentit.

Operae autem pretium est advertere, quod obiectum sacramentalis sigilli non

ipsius Ordinem, quia neque est revelatio sigilli, neque redundat in gravamen poenitentis, nec alicuius Ordinis, cum inter varios Ordines non

ab omnibus theologis eodem modo accipitur, atque adeo quidam acrius illud videntur constringere, alii latius illud protendant. Sunt enim qui sigillum eo sensu identidem usurpant, quo in iure ecclesiastico designatur; et ideo eius obiectum cum Navarro (*Man. C. 8. n. 3.*) sic coartant: *Christus voluit, ut sub ista obligatione non solum includerentur peccata mortalia et venialia: verum etiam eorum circumstantiae, necessario vel voluntarie confessae, et quaecumque alia, quae licet peccata non sint, sunt tamen talia, per quae detecta delegi potest, directe vel indirecte, in genere vel in specie, eum qui confessus est, confessum fuisse, se admisisse aliquod mortale, vel aliquod particulare veniale, etiamsi levissimum foret.* Ergo iuxta istos sigillum proprie et stricte laedi non dicitur, nisi ex revelatione dignosci possit, quempiam v. gr. Thomam confessum fuisse aliquod mortale, vel aliquod particulare veniale. Hinc consecrarium a Navarro (*l. c. n. 16.*) deductum: *Male fecit Confessarius, licet non dicatur confessionis revelator, ita loquendo: In tali loco (expresso nomine loci, in quo audit confessiones) gravia crimina perpetrantur.* Et reipsa sic habet textus iuris (*Cap. Omnis utriusque*): *Caveat autem (sacerdos) omnino, ne verbo aut signo, aut alio quovis modo aliquatenus prodat peccatorem; sed si prudentiori consilio indigerit, illud absque ulla expressione personae caute requirat: quoniam qui peccatum in poenitentiali iudicio sibi detectum praesumpserit revelare, non solum a sacerdotali officio deponendum decernimus, verum etiam ad agendam poenitentiam in arctum monasterium detrudendum.* Ex quibus patet, ad eiusmodi laesionem sigilli requiri revelationem tum peccati tum peccatoris.

Communissime tamen sigilli obiectum desumitur secundum quod, supposita divina Sacramenti institutione, et eiusdem obligatione, ius ipsum naturae exigit prohibitionem cuiuscumque revelationis, quae confessionem impedire, ac reddere odiosam possit; adeo ut reus violati sigilli possit esse confessarius, etiamsi ex revelatione ipsius non dignoscatur, Andream v. gr. confessum fuisse peccatum mortale, vel speciale aliquod veniale. Ad rem Lucius Ferraris (*V. Sigillum Sacram. n. 22.*): *Sub sigillo sacramentali cadunt omnia peccata tam mortalia, quam venialia non solum ipsius poenitentis, sed etiam complicitis. Item circumstantiae peccatorum et defectus naturales, ob quorum revelationem potest poenitenti evenire infamia, vel aliud incommodum, et sic reddi odiosa confessio; tales enim circumstantiae, v. gr. quod quis sit illegitimus, sit genere obscurus, et huiusmodi, a confessario manifestari non possunt sine fractione sacramentalis sigilli.* COMMUNIS. *Et ratio est, quia sigillum sacramentale obligat ad celandum omne id, quod confessionem odiosam reddere potest; per revelationem autem supradictorum et similium redditur odiosa confessio, cum sic inferatur gravamen etc.* Et hoc quidem sensu sacramentale sigillum usurpari a S. Doctore Alphonso, ac iuxta hunc sensum quaestiones ab ipso resolvi, res est compertissima.

Hisae praemissis patet sententia Escobarii superius citati. Is de confessario, qui dicat: *Religiosus quidam ex illo Conventu confessus mihi est grave peccatum,* scribit (*lib. 16. n. 752.*): *Confessarius ille gravissime delinquit, communitatem tanta inurens infamia; non tamen sacri est sigilli violator.* Contra vero S. Alphonsus (*lib. 6. n. 654.*): *Tunc violatur sigillum; ratio quia licet tunc*

desint aliqui minus boni Religiosi. Sed a scandalo laicorum sedulo cavendum est.

non reveletur persona, tamen cum revelatio emanet in infamiam totius communitatis, redundat etiam in gravamen poenitentis...; et ideo ex tali revelatione redderetur ei odiosa confessio. Uterque igitur asserit, confessarium in casu peccare graviter. Cur autem alius negat, alius affirmat, confessarium esse sigilli violatorem, nisi quia alius secundum ius divinum de sigillo iudicat? At melius mens Escobarii ex hisce elucet (*l. c. n. 750.*): *Quando locus non est ita amplus, et peccatum aut vitium non esset ita publicum, non videtur id fieri posse absque incolarum detrimento, et nonnunquam absque confessionis iniuria ob ansam, quae suspicionibus exhiberetur.* Existimo tamen, plerumque non incurri hac de causa poenas revelantis confessionem: quia non manifestantur poenitentis peccata, sed oppidi. Ita ille. Porro in his habes Escobarium expresse usurpantem sigilli violationem iuxta ius ecclesiasticum, cui poenae infliguntur. Praeterea habes eundem confitentem, sic peccari cum iniuria confessionis. Atqui hoc nimirum est peccatum, de quo Suarez, in *Nota* relatus, aiebat: *Sed certe non quodcumque peccatum est, sed contra Sacramentum; ergo et contra sigillum.*

Idipsum vero dicit et de Fagundez. Nam utique hic sententiae Suarezii praepone videtur opinionem Navarri, atque Henriquez. At enim id quoad *Monasterium* affirmare non potuit, neque affirmavit, cum neuter eorum, ut diximus, ullam *Monasterii* mentionem iniiciat. Adhaesit itaque praedictis Auctoribus, quatenus cum iisdem de sacramentalis sigilli violatione iuxta ecclesiasticum ius iudicavit. Verum, non secus ac Escobar, deinde in doctrinam Suarezii recidit. Nam (*De 2º*

Praec. Eccl. lib. 6. c. 4. n. 2.) ubi loquitur de Confessariis, qui offendant communitatem aut religiosam familiam, nominando religionem in particulari aut Monasterium, addit utique: *Ledesma et Suarez existimant in rigore loquendo, hoc esse revelationem sigilli; contra vero Henriquez et Navarrus existimant, in rigore non esse contra sigillum;* cum his tamen subdit, *posse esse peccatum mortale aliquando scandali, aliquando infamiae totius communitatis.* At enim ipsemet Fagundez (*ibid. c. 1. n. 2.*) malitiam violati sigilli repetebat inde, quod sit contra duas virtutes; primo contra virtutem iustitiae, quatenus est contra famam proximi: secundo contra virtutem religionis et reverentiam sacramento debitam, cui irreverentiam facit, et iniuriam maximam infert... reddendo (illud) hominibus onerosum et formidabile. Porro num abest eiusmodi irreverentia et iniuria sacramenti, quoties per imprudentem revelationem eorum, quae in confessione audita a sacerdote fuerunt, religiosa familia aut Monasterium infamia adspargitur? Num minus sacramentum Poenitentiae evadit intolerabile et odiosum? Unica ergo ratio conciliandi Fagundez cum Fagundez superest ea, quam diximus, illum nimirum strictiori sensu sigilli violationem eam sumere, quae iuris ecclesiastici obiectum est.

Quamvis vero dixerimus, s. Alph. laxiorem sententiam amplexum esse, non putamus tamen, crediturum lectorem, voluisse nos laxitatis crimen inferre s. Doctori. Haec enim plurimum differunt. Alium quippe omnino sensum praefert, quod opinionem dicas absolute laxam, vel strictam, alium vero, quod comparative atque adeo relative ad aliam dixeris opinionem laxiorem, vel strictiorem. Exinde fit,